

Tre år efter løfte om klimaplan og to dage efter stormflod: Ny redningskrans til kystsikring

PLUS

Kystbeskyttelse

23. oktober kl. 12:01

2

Sådan så det ud på Køge Marina klokken 19.45 fredag aften. Fredag nat registrerede Køge Kommune en vandstand på 180 centimeter over normalen i havnen, og den udlagte stormflodssikring med watertubes bukkede under for vandmassernes pres. Det er estimeret, at en 100-årshændelse med stormflod i Køge Bugt vil koste 9,5 milliarder kroner. Illustration: Køge Marina.

Danmark halter ifølge fagfolk bagefter med stormflodssikring af ved kysterne. Nu kommer regeringens klimatilpasningsplan endelig med nye penge og faglig bistand til kommunerne.

Michael Rothenborg

Redaktør, WaterTech

»Diger er brudt sammen, huse, butikker og veje er revet væk eller oversvømmet. Situationen er dybt alvorlig. Det er helt afgørende at vi sikrer os bedre mod vandmasserne og netop den opgave tager vi nu fat på med Klimatilpasningsplan 1,« siger miljøminister Magnus Heunicke i en pressemeddelelse offentliggjort kl. 12 i dag - to dage efter en af Danmarks værste stormfloder i nyere tid.

»Det gør vi blandt andet ved at tage fat på de strukturelle problemer, som kommunerne har efterlyst en løsning på, og så sætter vi tempo på projekter, der beskytter Danmark mod oversvømmelser fra havet«

Det har ellers ikke skortet på advarsler fra fagfolk om, at Danmark er meget langt fra at have sin kystbeskyttelse på plads:

'Vi skal især skrue op for klimatilpasning ved kysterne', 'det kan koste Danmark dyrt at være sløv med kystsikringen', og nye IPCC-vurderinger gør dansk kystsikring til en hastesag'.

De nævnte overskrifter er fra Ingeniøren og WaterTech, og de løftede pegefingre er bl.a. kommet fra [DTU-professorer](#), [Ingeniørforeningen IDA](#), [Nationalbanken](#), et [stort studie i det videnskabelige tidsskrift Nature](#) og sågar [FN's klimapanel, IPCC](#).

I sin tid i opposition foreslog nuværende statsminister Mette Frederiksen, [at man skulle lave en statslig fond til at sikre danske kyster](#), og den tidligere S-regering bebudede [i november 2020 en national klimatilpasningsplan](#), der ikke mindst skulle adressere efterslæbet på kystbeskyttelse.

Nu er den her så: Næsten tre år efter - og altså to dage efter den værste stormflod, der har ramt Danmark i i hvert fald 10 år ([2013-stormfloden Bodil var også voldsom](#)). Miljøminister Magnus Heunicke (S) henviser da også til, at vi »netop har været vidner til voldsomme billeder fra store dele af Danmark.«

Staten hjælper med råd og penge

Samlet afsættes der i 'Klimatilpasningsplan 1' godt 1,3 milliarder kroner i 2024-27. Hovedelementerne for kystbeskyttelse er:

- Statsligt engagement i udsatte områder ved havet

En del steder i landet er kommunerne allerede i gang med indsatser, der beskytter mod oversvømmelser fra havet, men rigtig mange steder er indsatsen strandet pga. økonomi eller tekniske forhindringer. f.eks. [uenigheder om den konkrete digehøjde](#) eller [konflikter med regler om naturbeskyttelse](#). Ifølge Miljøministeriet skal staten nu hjælpe med kystbeskyttelsen i seks af de områder, hvor faren og skadesomkostningerne er størst (det kan f.eks. være faglig hjælp til valg af teknisk løsning, udarbejdelse af en betalingsmodel, økonomiske beregninger eller miljøvurderinger).

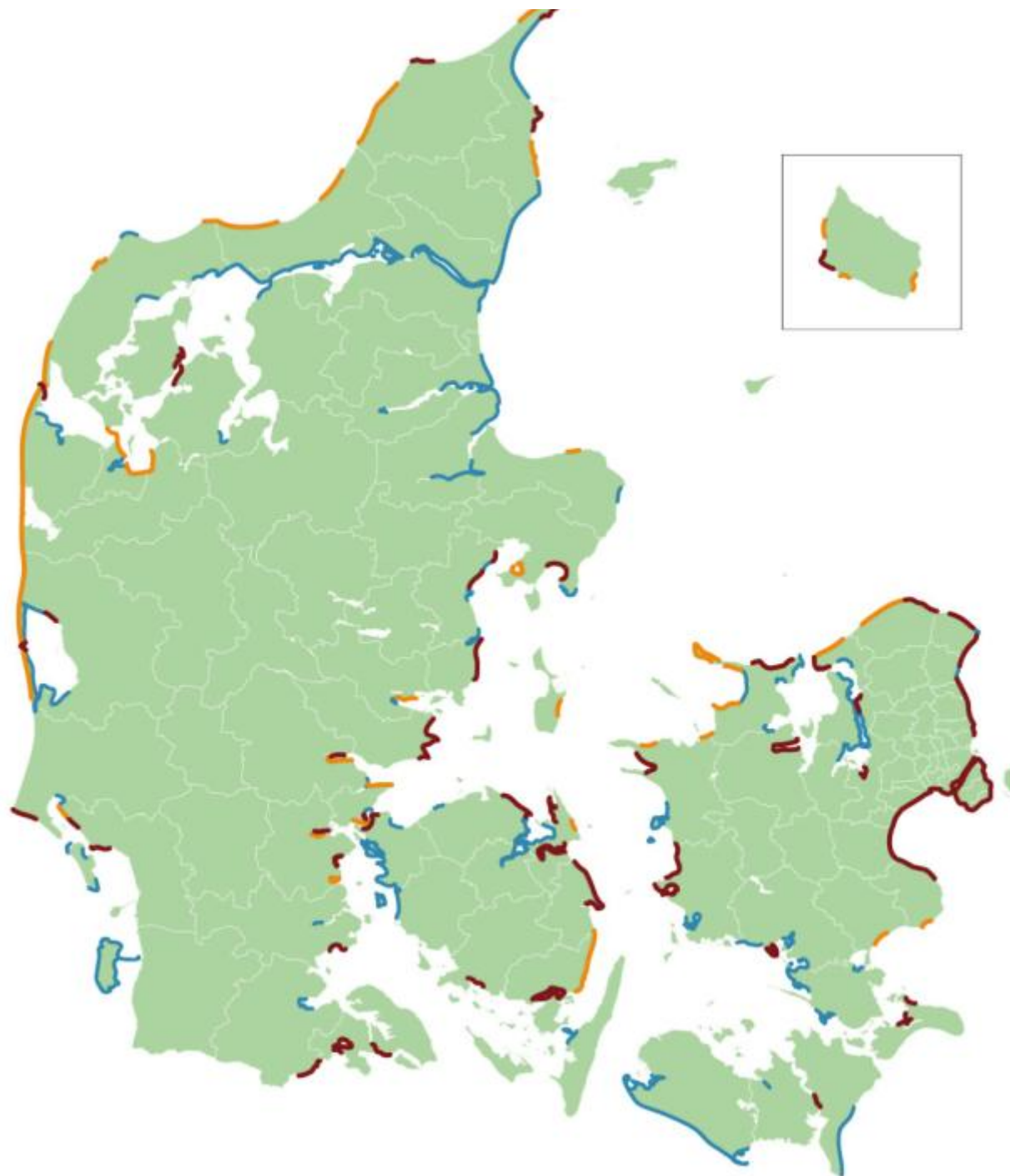
- Forlængelse af kystbeskyttelsespuljen

For at sætte tempo på klimatilpasningen vil regeringen forlænge kystbeskyttelsespuljen i 2024 med 150 millioner kroner, som kommunerne kan søge til fælles kystbeskyttelsesprojekter i hele landet og etablering eller forstærkning af diger i Vadehavet.

- Beskyttelse af Danmarks vestkyst

Vestkysten er særligt udsat for oversvømmelse, kysttilbagerykning og erosion. Regeringen foreslår, at der afsættes mere end 1 milliard kroner, som skal bruges til at beskytte vestkysten gennem sandfodring og investeringer i kritiske sluse- og kystanlæg i Thorsminde og Hvide Sande. Sandfodringen tager højde for, at havvandet stiger som følge af klimaforandringer, og at presset på kysten derfor er større.

Kyststrækninger med markant risikoøgning i de kommende 50 år:

Markeret med blå: Øget oversvømmelsesrisiko. Markeret med orange: Øget kysterosion.
Markeret med brunt: Øget oversvømmelsesrisiko og kysterosion.
Illustration: Miljøministeriet.

Bedre at forebygge end helbrede

Kommunernes Landsforening (KL) har ligesom eksperterne i årevis efterlyst højere tempo i klimatilpasningen på dette område.

Formanden for KL's Klima- og Miljøudvalg Birgit S. Hansen siger i en kommentar, at hun er »glad for, at vi nu har fået en første klimatilpasningsplan.«

»Det er borgernes tryghed og værdier for milliarder, der er på spil, når klimaforandringerne og det voldsomme vejr rammer vores kyster og land. Planen indeholder flere af de tiltag, vi i kommunerne har efterspurgt, og nu skal vi have ført den ud i livet. Og så ser vi ellers frem til, at den næste plan forhåbentlig snart er klar, for der er klimaudfordringer nok at tage hånd om,« konstaterer hun.

Klimaændringerne medfører overordnet set mere ekstremt vejr, og fremtidige stormfloder vil således være kraftigere. Som afdelingsleder Klavs Bundgaard fra kystafdelingen i Niras [konstaterede i Ingeniøren i fredags](#), så »er der ikke ret mange steder, hvor man er forberedt på en 100-årshændelse.«

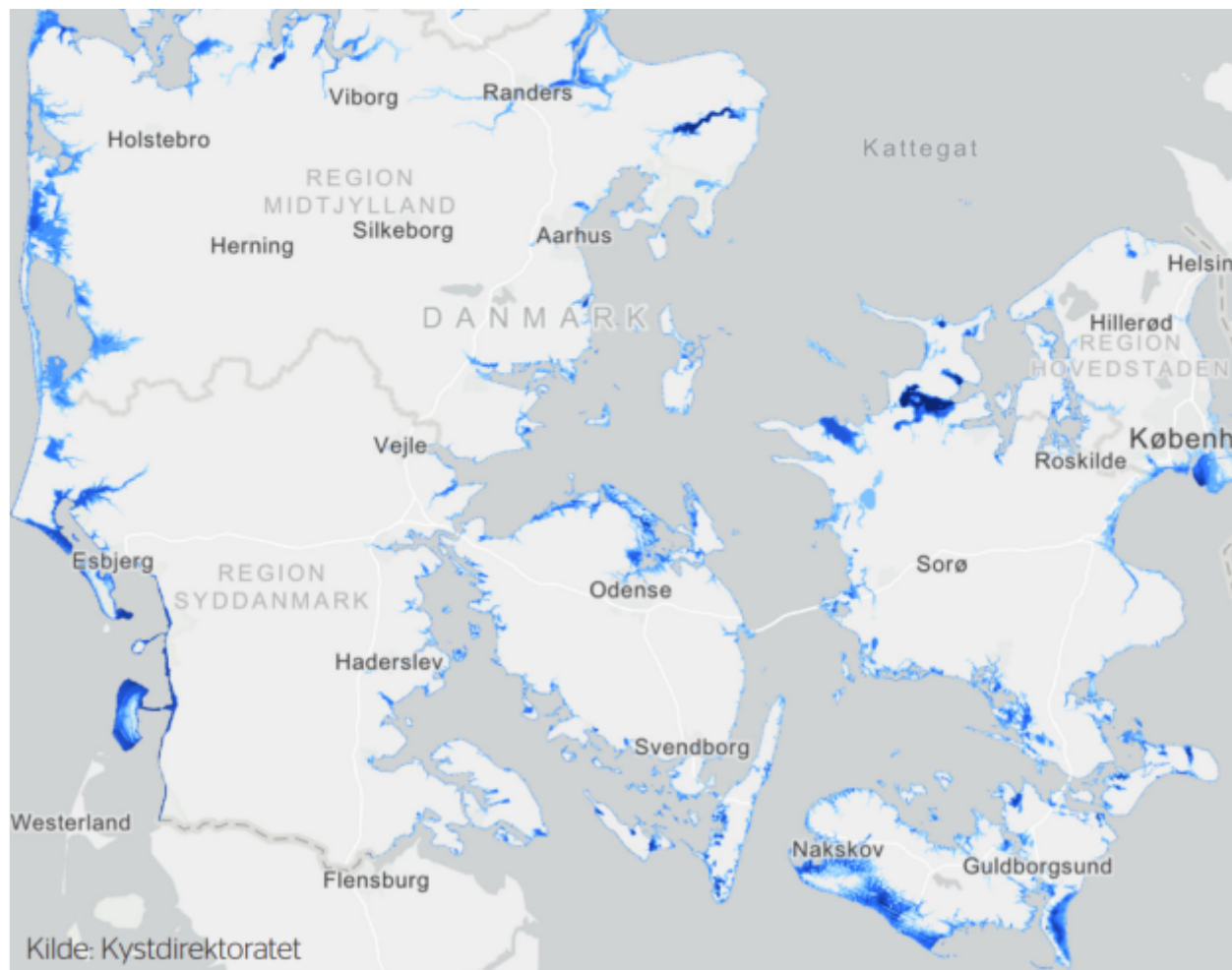

Halloweenquizen 2023 | Vind uhyggeligt gode præmier!

AI

Kortet fra Kystdirektoratet her viser, hvordan stormfloder, en såkaldt 100-årshændelse, rammer Danmark, hvis vi ikke kystbeskytter yderligere:

Oversvømmelserne vist på kortet vil ikke indtræffe alle steder i landet på samme tidspunkt. Ved en stormflod bliver vandstanden ikke lige høj langs alle danske kyster, da vandstanden er afhængig af hvordan lavtrykket bevæger sig over Danmark og den lokale vindretning og vindstyrke. Kortet er lavet med 2020 som referencepunkt - og med udgangspunkt i et højt udledningsscenario.
Illustration: Kystdirektoratet.

Og en 100-års-hændelse kan være meget dyr. De potentielle skadesomkostninger ved 100 års-hændelser i 2020 er ifølge Kystdirektoratets [screeningsværktøj Kystplanlægger](#) f.eks.: Køge Bugt 9,5 mia. kr., Esbjerg 3,7 mia. kr., Vejle 1,3 mia. kr., Aalborg 1 mia. kr. og Svendborg 0,8 mia. kr.

Miljøministeren erkender da også i sin pressemeddelelse, at »det er dyrt at klimatilpasse, men det kan være dyrere at lade være.«

Det ved forsikringsbranchen, der også er blandt dem, der har kritiseret langsommeligheden i den politiske proces, og [advaret om, at nogle bygninger kan blive umulige at forsikre](#). F&P (Forsikring & Pension) siger i en kommentar til den nye plan, at »det er virkelig tiltrængt, at vi får en national handlingsplan. der

skal forebygge de mange klimaskader, vi oplever i Danmark.«

»Forsikringsbranchen har længe råbt vagt i gevær, da alt for mange danskere oplever skader som følge af voldsommere vejr, så jeg er virkelig glad for, at miljøministeren og regeringen endelig har fremlagt en plan. I forsikringsbranchen vil vi gerne stille vores viden til rådighed. Vi har hjulpet mange husejere med skader efter vand, og derfor har vi et godt indblik i, hvor der typisk sker skader efter voldsomt vejr. Derfor er vi også klar til at udveksle data og forslag til indsatsområder, men det kræver, at vi får mulighed for at dele vores data og viden« siger Kent Damsgaard, direktør i F&P.

Han tilføjer, at den næste del af planen også bør fokuserer på alt det vand, der kommer fra oven – altså en plan for, hvordan vi imødegår oversvømmelser ved skybrud.

Højtstående grundvand skal også tackles

Ifølge de fleste klimatilpasningseksperter er Danmark dog overordnet set bedre rustet, når det handler om skybrud. Det skyldes ifølge fagfolk især, at der har været flere wakeup-calls, ikke mindst 2. juli-skybruddet i København i 2011, der kostede over 7 milliarder kroner i forsikringsskader, og fik mere gang i klimatilpasningen i mange byer landet over.

Men der er også et stort hængeparti med klimatilpasning væk fra kysterne, nemlig højtstående grundvand, der i visse [områder er steget 7-8 meter siden 1970'erne](#). Også her blev der bebudet en landspolitisk indsats ([i september 2021](#)), og også her er arbejdet blevet forsinket.

Se briefing | PFAS-krisen: Sådan får vi ryddet op efter kemikalierne

Miljø

Nu konstaterer Miljøministeriet, at cirka 450.000 boliger har under en meter til grundvandsspejlet mere end 80 procent af året.

»Regeringen vil som noget nyt også give kommunen myndighedsansvaret for håndtering af højtstående grundvand og gøre det muligt for spildevandsselskaberne at lave kollektive løsninger i områder, hvor det kan betale sig for samfundet. Det er en løsning, som både kommuner og spildevandsselskaber har efterlyst, og som vil være en hjælp til udsatte grundejere,« skriver ministeriet i pressemeddelelsen.

Det skaber glæde hos brancheorganisationen Danva:

»Der er store samfundsøkonomiske gevinster forbundet med kollektive klimaløsninger. Regeringens udspil er et godt skridt, hvor man giver spildevandsselskaberne mulighed for at skærme borgerne mod oversvømmelser på grund af højtstående grundvand. Det er positivt for samfundets økonomi, at der nu sikres hjemmel til at lave kollektive løsninger,« siger direktør Carl-Emil Larsen fra Danva.

SPONSERET INDHOLD

PtX-værdikæden rummer nye potentialer for vindmøller: Det skriger på standarder

[Vindmøller](#)

Han tilføjer, at det også er »nødvendigt, at spildevandsselskaberne får fuld omkostningsdækning for at investere i klimatilpasning.«

»Det næste skridt i byernes klimatilpasning er et helhedssyn på opgaverne, hvor vandselskaberne får mulighed for at arbejde bedre

opgaverne, hvor samarbejdsarbejde kan hjælpe med at løse opgaver på tværs af administrative skel og kombinere løsninger i og uden for byerne,« siger Danva-direktøren.

Nyt rådgivende embedsmandsudvalg

Som noget nyt nedsætter regeringen et fast embedsmandsudvalg på afdelingschefniveau, som skal »sikre, at Danmark er beredt på ekstreme vejrhændelser.« Udvalget skal løbende rådgive regeringen om næste skridt i klimatilpasningen af Danmark, og kan også nedsætte hurtigtarbejdende grupper med relevante parter for at løse udfordringer med klimatilpasning på tværs af sektorer.

Regeringen foreslår at finansiere Klimatilpasningsplan 1 fra Finanslovsforslaget for 2024, Grøn Fond, regeringsreserven og råderummet. Regeringen vil i efteråret 2023 indkalde partierne bag det grønne råderum til drøftelser om den videre udmøntning med fokus på det grønne råderums første år.

Læs [regeringens pressemeddelelse og det øvrige materiale her](#).

Kystbeskyttelse og anden klimatilpasning

- Kystbeskyttelse varierer og ser forskellig ud alt afhængig af, hvor du er i landet. For eksempel er Øresundstunnelen klimatilpasset med diger og en betonmur, mens store dele af vestkysten beskyttes af sandfodring. En højvandsmur i Lemvig beskytter byen og skaber et rekreativt byrum. Sluser i Hvide Sande og Thorsminde afvander Ringkøbing og Nissum fjorde og deres opland.
- Klimatilpasningen af Danmark er allerede i gang. Staten har støttet kommunernes arbejde ved blandt andet at understøtte stormflodssikringen af København, give midler til nye og eksisterende digitale værktøjer, fx KAMP, Kystplanlæggeren og KlimaAtlas, stille krav om, at kommunerne i kommuneplanlægningen skal udpege områder i fare for oversvømmelse og erosion, og at der kan stilles krav om afværgeforanstaltninger i lokalplaner.
- Regeringen og partierne bag finansloven for 2023 har besluttet at afsætte 189,6 millioner kroner til et varslingsystem for oversvømmelser. DMT varetager opgaven, og den samlede løsning ventes klar i en første

Denne artikel er opdateret, og den seneste version findes her. Den næste version medio 2025.

Kilde: Miljøministeriet

Artiklen opdateres løbende med yderligere kommentarer...

Denne artikel

'Kom så væk derfra': Østersøkyster ikke sikret mod kraftigste stormflod i 100 år

GENLÆS For 150 år siden druknede Danmark i Østersøen: Kan det ske igen?

Klimaet presser boligmarkedet: Risiko for oversvømmelser giver lavere ejendomsværdier

Emner

Kystbeskyttelse

Oversvømmelser

Klimatilpasning

Politik